

Wspomaganie rozrodu ryb karpiowatych w warunkach kontrolowanych – potrzeby, oczekiwania oraz rozwiązania praktyczne

dr hab. inż. Beata I. Cejko

*Zakład Biologii Gamet i Zarodka
Instytut Rozrodu Zwierząt i Badań Żywności,
Polska Akademia Nauk, Olsztyn*

Unia Europejska
Europejski Fundusz
Morski i Rybacki

SZKOLENIE PRODUCENTÓW RYB
22-24 września 2021 Opalenica

Rozród ryb w warunkach kontrolowanych jest najbardziej newralgicznym etapem całego procesu produkcji

tarlaki

Ryby karpioвате

Cenny obiekt akwakultury

Wołos A., Draszkwicz-Mioduszewska D., Trella M. (2021): Gospodarka rybaczka w śródlądowych wodach płynących w 2019 roku. Cz. 1. Uprawnieni do rybactwa, obwody rybaczkie, połowy gospodarcze, zatrudnienie i połowy amatorskie.

Ilość materiału zarybieniowego poszczególnych gatunków w podziale na sortymenty wprowadzonego do publicznych śródlądowych wód powierzchniowych płynących przez badanych 388 podmiotów, prowadzących gospodarkę rybaczką na łącznej powierzchni 394341,0379 ha w roku 2019

Gatunek	Ikra [tys.szt.]	Wylęg [tys.szt.]	Narybek letni [tys.szt.]	Narybek jesienny [kg]	Narybek 1+ [kg]	Kroczek [kg]	Handlówka [kg]	Selekty i tarlaki [kg]
sietawa	-	374536	3028	-	-	-	-	-
sieja	-	33732	3146	-	-	-	-	-
szczupak	-	291001	22892	117604	1441	3615	1085	18725
sandacz	-	433	29452	6706	458	17	-	-
sum	-	155	403	2776	85	27046	-	3
okoń	-	-	-	4920	250	2525	-	201
boobis	-	3114	1361	3877	1690	240	-	130
jaź	-	5181	5592	12810	500	33495	-	400
kieł	-	145	1005	3577	460	229	-	-
brzana	-	-	482	2840	600	30	-	170
certa	-	-	372	4307	1859	212	-	-
świnka	-	2710	410	3850	775	163	-	-
lin	-	2214	-	6145	21	130110	-	403
karas ¹⁾	-	-	-	6963	3485	50790	-	-
karp	-	-	1200	353	1660	154950	4850	400
amur	-	-	-	5	-	24	-	-
tolpyga ²⁾	-	-	-	-	-	-	-	-
leszcz	-	-	-	100	-	3600	-	474
pluć	-	-	-	3975	105	2410	20	3440
liniań	-	-	206	2164	670	100	-	1067
pastrąg potokowy	-	3953	1992	8251	24467	8075	1690	8066
głowacica	-	-	170	75	40	-	-	394
mięgus	-	50761	183	27	-	-	-	191
raki ³⁾	-	-	-	-	-	-	-	-
	Ikra [szt.]	Wylęg [tys. szt.]	Narybek letni [tys. szt.]	Smolty		Tarlaki		
				sztuki	kg	sztuki	kg	
troć jeziorowa	-	92	-	11000	590	800	1200	
troć wędrowna	-	2759	2455	679544	47378	667	600	
łosoś	-	74	229	68290	3285	-	-	
Węgorz	Szklisty ⁴⁾			Inny materiał zarybieniowy ⁵⁾				
				< 20 cm		≥ 20 cm		
	sztuki	kg		sztuki	kg	sztuki	kg	
	-	-	-	1583135	4080	1028091	16460	

¹⁾ łącznie dla wszystkich ryb z rodzaju *Carassius*.

²⁾ łącznie dla wszystkich ryb z gatunków *Hypophthalmichthys molitrix* i *Aristichthys nobilis*.

³⁾ łącznie dla raków z gatunków *Astacus astacus* i *Pontastacus leptodactylus*.

⁴⁾ szklisty narybek wstępujący węgorza - więcej niż 1500 sztuk na 1 kg narybku.

⁵⁾ materiał zarybieniowy węgorza inny niż szklisty narybek wstępujący węgorza

Ryby karpioвате

Cenny obiekt rekreacji

Połowcy wędkarskie ryb łącznie we wszystkich obwodach rybackich, użytkowanych przez uprawnionych do rybactwa w roku 2018 przy zastosowaniu metody rejestracji połowów (51 respondentów użytkujących łącznie 135586,1418 ha)¹

Lp.	Gatunek/sortyment	Ilość [kg]	Lp.	Gatunek/sortyment	Ilość [kg]
1.	łosoś	66	18.	jaź	18347
2.	troć wędrowna	1822	19.	jelec	757
3.	troć jeziorowa	5	20.	kleń	11077
4.	pstrąg potokowy	3448	21.	certa	1450
5.	pstrąg tęczowy	7258	22.	brzania	2824
6.	pstrąg źródlany	29	23.	świnka	1326
7.	głowacica	21	24.	pioł	188425
8.	lipień	374	25.	leszcz	300670
9.	sieja	17	26.	krap	11044
10.	węgorz	3197	27.	ukleja	734
11.	szczupak	112398	28.	lin	37844
12.	sandacz	54435	29.	karas ²⁾	30296
13.	okoń	54186	30.	karp	52390
14.	jazgarz	10	31.	amur	5822
15.	miętus	228	32.	tołpyga	572
16.	sum	30696	33.	wzdreęa	658
17.	boleń	10013	34.	pozostałe ryby łącznie	19860
				Ogółem	962319

¹⁾ Informacje dotyczące połowów amatorskich podaje się, zgodnie z obowiązkiem prowadzenia dokumentacji gospodarki rybackiej, za rok poprzedzający informacje o połowach narzędziami i urządzeniami rybackimi.

²⁾ łącznie dla wszystkich ryb z rodzaju *Carassius*.

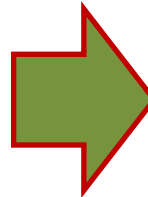
Wołos A., Draszkievicz-Mioduszczevska D., Trelła M. (2021): *Gospodarka rybacka w śródlądowych wodach płynących w 2019 roku. Cz. 1. Uprawnieni do rybactwa, obwody rybackie, połowy gospodarcze, zatrudnienie i połowy amatorskie.*

Rozród – problemy

- ograniczona dostępność tarlaków
- brak synchronizacji owulacji i spermacji
- obniżona jakość gamet (ikra i nasienie)
- schematyczne postępowanie podczas rozrodu
- kalendarium wylęgarni

Rozród – dostępne narzędzia

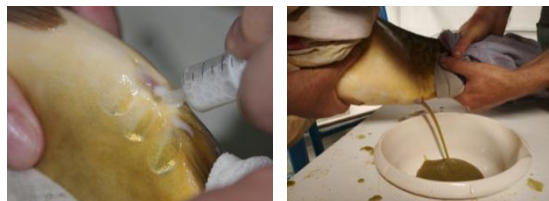
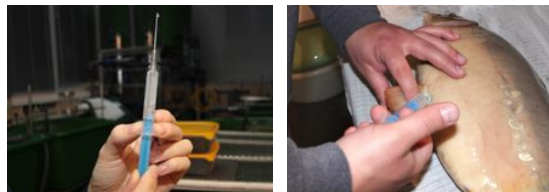
- doświadczenie
- tradycja hodowli ryb
- biotechnika rozrodu (stymulacja hormonalna)
- rewitalizacja plemników
- przechowywanie nasienia krótkookresowo
- kriokonserwacja

Innowacje w rozrodzie

Stymulacja hormonalna

Nadrzędnym celem stosowania stymulacji hormonalnej jest indukowanie finalnego dojrzewania oocytów oraz plemników, a co za tym idzie synchronizacja owulacji oraz spermacji

Skuteczność stosowania

- gatunek
- płeć
- dawka
- krotność dawki
- czas latencji

hypofizacja

lata 30-te XX wieku - ryby żyworodne

lata 50-te XX wieku – karp

gonadotropiny endogenne
(karpia, leszcza, jesiotra, łososia)

gonadotropiny ssacze

lata 70-te XX wieku – ryby doskonałokostne

gonadotropiny egzogenne
(hCG/PMSG)

gonadoliberyny

koniec lat 70-tych XX wieku

lata 90-te XX wieku – ryby
doskonałokostne/chrzęstnokostne

+ gonadotropiny

+ antagoniści receptorów
dopaminowych

metoda Linpe (gonadoliberyny)

1996 – Ovopel

pierwsze testy – karp (Węgry)

1997 pierwsze testy – karp (Polska)

Dagin
(Izrael)

Ovaprim
(Kanada)

Aquaspawn
(RPA)

Kobalerin
(Czechy)

Lecirelin
(Czechy)

testowane w rozrodzie karpia

Stymulacja hormonalna

Dlaczego samce ryb stymuluje się hormonalnie

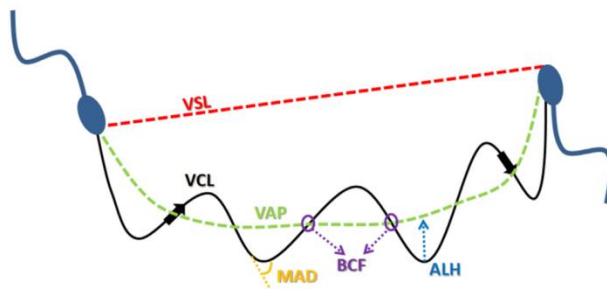
Skoro:

- większość dojrzewa w warunkach naturalnych
- gatunki udomowione oddają nasienie spontanicznie
- ciekną wcześniej od samic
- oddają „zadawalającą” (czy na pewno ?) ilość nasienia

Czy stymulacja hormonalna wpływa na:

- objętość nasienia
- ilość plemników
- ruchliwość plemników
- żywotność plemników

Czy stymulacja hormonalna determinuje:

zdolność plemników do zapłodnienia

Stymulacja hormonalna

Najczęściej stosowane i wykorzystywane w rozrodzie ryb karpiovatych preparaty hormonalne to CPE, Ovopel oraz Ovaprim

Tabela 1. Stosowane i zalecane w celu stymulowania spermacji wybranych ryb karpiovatych preparaty hormonalne, ich dawki oraz czas latencji. Ovopel - [(D-Ala⁶, Pro⁹NET)-mGnRH+metoclopramide]; Ovaprim - [(D-Arg⁶, Pro⁹NET)-sGnRH+domperidone] CPE - ekstrakt przysadki mózgowej karpia (dn – dane niepublikowane).

Gatunek	Preparat hormonalny	Dawka (m.c.)	Czas latencji (godz.)	Źródło
BOLEŃ	Ovopel	2 granulki/kg	48	Targońska i in. 2010
	Ovaprim	0,5 ml/kg	48	
BRZANA	Ovopel	1 granula/kg	12	Cejko i in. 2012a, 2014a
	Ovaprim	0,5 ml/kg	24	
CERTA	Ovopel	1 granula/kg	12	dn
	Ovaprim	0,5 ml/kg	24	
JAŻ	Ovopel	1 granula/kg	84	Cejko i in. 2010b
	Ovopel	1 granula/kg	48	
JELEC	Ovaprim	0,5 ml/kg	48	Cejko i in. 2012b
	CPE	3,0 mg/kg	48	
	CPE	3,0 mg/kg	48	
KARAŚ POSPOLITY	Ovopel	0,5 granulki/kg	24	Cejko i in. 2013
	Ovaprim	2,0 granulki/kg	18	
	Ovaprim	0,25 ml/kg	24	
KARP	Ovaprim	0,25 ml/kg	24	Cejko i in. 2013
	CPE	2,0 mg/kg	24	
	CPE	2,0 mg/kg	24	
KLEŃ	Ovopel	1 granula/kg	24	Cejko i in. 2011a, 2014b, 2015a
	Ovopel	0,5 granulki/kg	24	
	Ovaprim	0,25 ml/kg	24	
LIN	CPE	2,0 mg/kg	24	Cejko i in. 2011b, 2016
	Ovopel	1 granula/kg	16	
	Ovaprim	0,5 ml/kg	16	
ORFA	Ovopel	1 granula/kg	16	Cejko i in. 2010a
	Ovaprim	0,5 ml/kg	16	
	CPE	2,0 mg/kg	16	
SWINKA	Ovopel	1 granula/kg	10	Sarosiek i in. 2012
	Ovopel	1 granula/kg	12	

Stymulacja hormonalna

Jelec (*Leuciscus leuciscus*)

Ovaprim
(dawka: 0,5 ml/kg)

czas latencji: 48 h

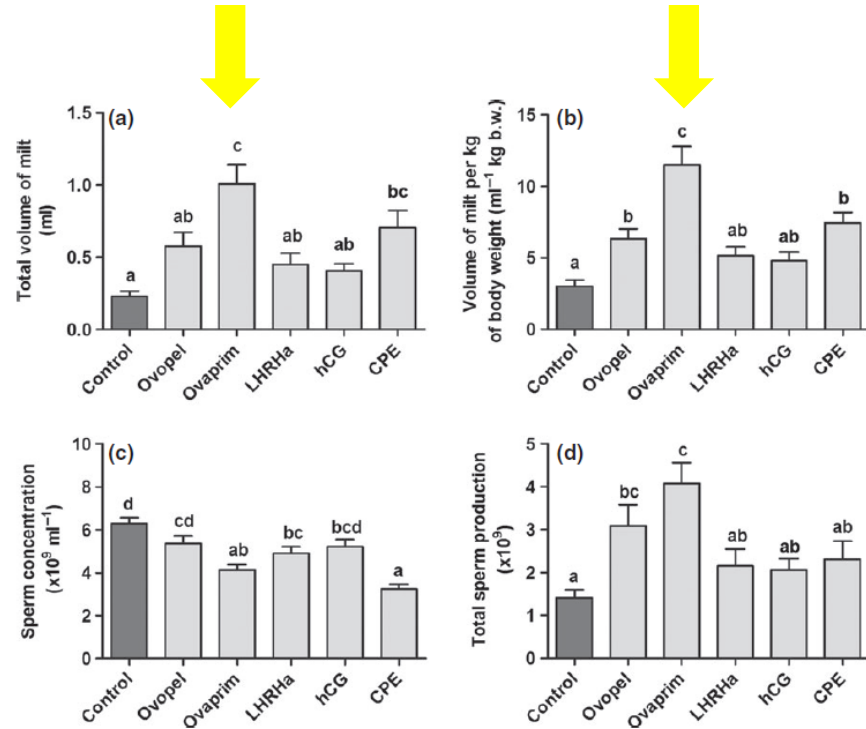

Fig. 1. Total volume of milt (a), volume of milt per kg of body weight (b), sperm concentration (c) and total sperm production (d) of dace *Leuciscus leuciscus* (L.) obtained after Ovopel (n = 12), Ovaprim (n = 12), LHRHa (n = 12), hCG (n = 12) and CPE (n = 12) treatment and in the control group (Control, n = 12). The columns represent mean values and the bars represent standard error (\pm SEM). Boxes labelled with different subscriptions are statistically different from each other ($P < 0.05$)

Cejko B.I., Targońska K., Kowalski R.K., Źarski D., Sarosiek B., Kucharczyk D., Glogowski J. (2012): The effectiveness of hormonal preparations (Ovopel, Ovaprim, LHRHa, hCG and CPE) in stimulating spermiation in dace *Leuciscus leuciscus* (L.). *Journal of Applied Ichthyology* 28(6): 873-877.

Stymulacja hormonalna

Brzana (*Barbus barbus*)

Ovaprim
(dawka: 0,5 ml/kg)

czas latencji: 24 h

Ovopel
(dawka: 1 granulka/kg)

czas latencji: 12 h

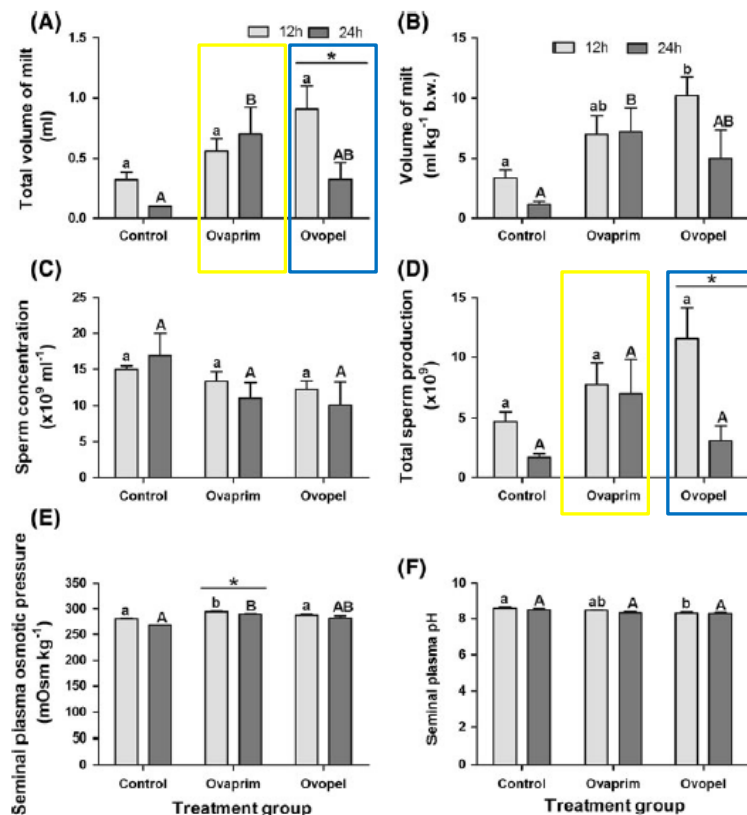
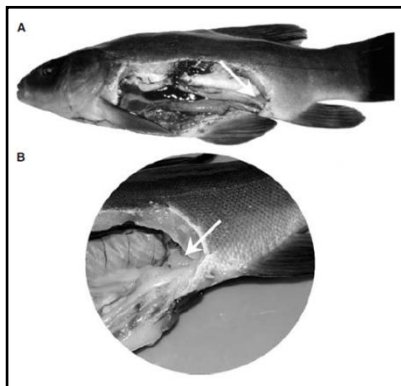

Fig. 1 Total volume of milt (A), volume of milt per kg of body weight (B), sperm concentration (C), total sperm production (D), seminal plasma osmotic pressure (E) and pH of seminal plasma (F) of barbel *Barbus barbus* (L.) 12 and 24 h after Ovopel and Ovaprim treatments and in the control group. Data marked with a different letter index between the groups differ significantly ($P < 0.05$). Lines with asterisk differ significantly within group between times of milt collection ($*P < 0.05$)

Cejko B.I., Źarski D., Sarosiek B., Kowalski R.K., Judycka S., Kucharczyk D. (2014): Effect of two commercial preparations containing different GnRH analogues with dopamine antagonists on barbel *Barbus barbus* (L.) sperm quality and quantity. *Aquaculture International* 22: 97-109.

Rewitalizacja plemników

Zanieczyszczenie nasienia

obniżona jakość może być spowodowana zanieczyszczeniem prób nasienia moczem podczas jego pobierania metodą manualną (wycieranie tarlaków)

usytuowanie pęcherza moczowego blisko nasieniowodów

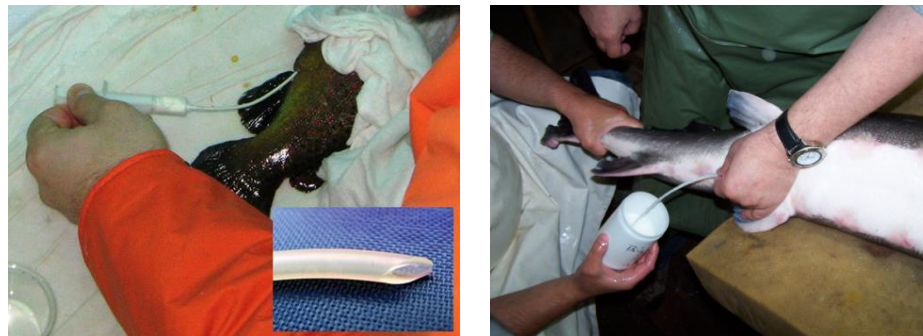
Rodina M., Cosson J., Gela D., Linhart O. (2004): Kurokura solution as immobilizing medium for spermatozoa of tench (*Tinca tinca* L.). *Aquacult. Int.*, 12: 119–131.

przedwczesna aktywacja plemników po kontakcie z moczem, którego niskie ciśnienie osmotyczne aktywuje aparat ruchu plemników

Rewitalizacja plemników

u ryb karpiowatych nie stosuje się metody katetyzacji w celu pobierania nasienia, tak jak ma to miejsce u ryb łososiowatych czy jesiotrowatych

Glogowski J., Kwaśnik M., Piros B., Dabrowski K., Goryczko K., Dobosz S., Kuźmiński H., Cierieszko A. (2000): Characterization of rainbow trout milt collected with a catheter: semen parameters and cryopreservation success. *Aquaculture Research* 31: 289-296.

Pobieranie nasienia certy za pomocą katetera

Rewitalizacja plemników

Wykorzystanie sztucznej plazmy nasienia (z ang. **Artificial Seminal Plasma – ASP**):
2 mM CaCl₂, 1 mM Mg₂SO₄, 20 mM Tris, 110 mM oraz 40 mM KCl

Cejko B.I., Horváth Á., Kollár T., Kása E., Lujic J., Marinović Z., Urbányi B., Kowalski R.K. (2018): *Optimisation of sodium and potassium concentrations and pH in the artificial seminal plasma of common carp Cyprinus carpio L. Fish Physiology and Biochemistry* 44: 1435-1442.

- odbudowa m.in. ATP, czyli energii niezbędnej do ruchu
- utrzymanie metabolizmu plemników na właściwym poziomie

Warunki rewitalizacji plemników:

- 10-cio krotny stosunek rozrzedzenia nasienia do ASP (1 : 9; np. 1 ml nasienia + 9 ml ASP)
- temperatura nie przekraczająca 10°C - pozostawić nasienie np. w lodówce lub pojemniku termicznym wyposażonym w chłodzące wkładki

Rewitalizacja plemników

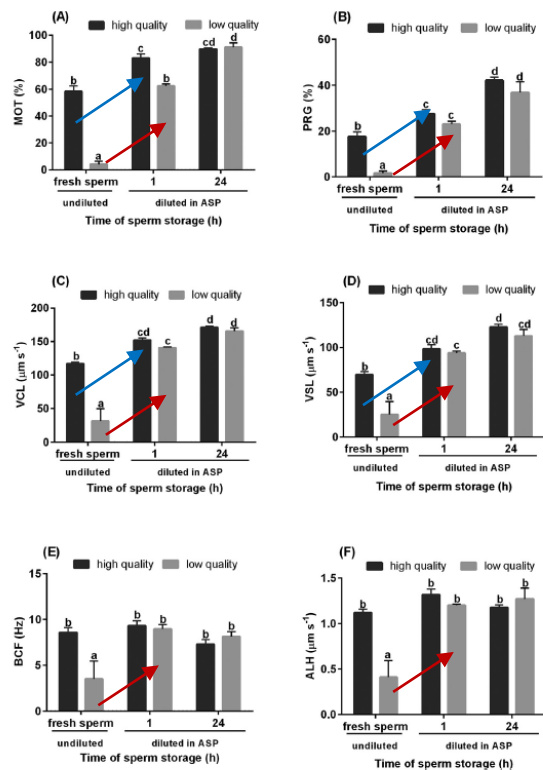

Fig. 1. Sperm motility (A), progressive motile sperm (B), curvilinear velocity (C), straight-linear velocity (D), amplitude of lateral head displacement (E) and beat cross frequency (F) of high (n = 4) and low (n = 4) quality of undiluted and diluted in ASP sperm stored for 1 and 24h under *in vitro* conditions. Undiluted (fresh) sperm samples were not preserved in ASP. Boxes marked with various letters indicate significant differences between groups (P < .05).

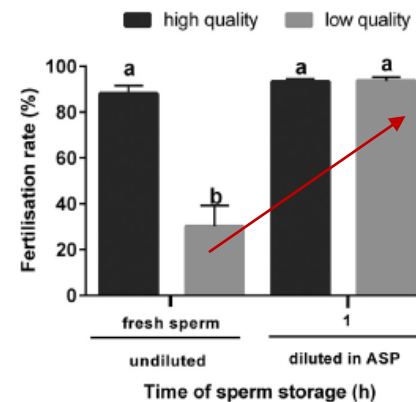

Fig. 2. Fertilisation rate (%) of high (n = 4) and low (n = 4) quality undiluted and diluted in ASP sperm stored for 1 h under *in vitro* conditions. Undiluted (fresh) sperm samples were not preserved in ASP. Boxes marked with various letters indicate significant differences between groups (P < .05).

Cejko B.I., Źarski D., Palińska-Źarska K., Słowińska M., Kowalski R.K. (2019): Artificial seminal plasma improves motility and fertilisation capacity of common carp *Cyprinus carpio* L. sperm during one hour of storage. *Aquaculture* 506: 224-228.

Przechowywanie nasienia

Po pozyskaniu nasienia od ryb karpiowatych zdolność plemników do zapłodnienia (ruchliwość) utrzymuje się relatywnie krótko i w czasie kilku lub kilkunastu godz. spada do poziomu, który nie gwarantuje sukcesu w zapłodnieniu

**Krótkookresowe przechowywanie nasienia -
opóźnienie procesów starzeniowych i degradacyjnych plemników**

- brak synchronizacji rozrodu
- ograniczenie manipulacji z tarlakami
- restytucja zagrożonych populacji
- zarządzanie stadem tarłowym

Warunki przechowywania nasienia:

- 10-cio krotny stosunek rozrzedzenia nasienia do buforu (1 : 9; np. 1 ml nasienia + 9 ml buforu)
- temperatura nie przekraczająca 10°C - pozostawić nasienie np. w lodówce lub pojemniku termicznym wyposażonym w chłodzące wkładki
- cienka warstwa – unikanie przyduszania plemników
- mieszanie nasienia 2-3 razy dziennie

Przechowywanie nasienia

Wykorzystanie różnych buforów do przechowywania (w zależności od gatunku)

Tabela 2. Skład, pH oraz osmolalność buforów wykorzystywanych do krótkookresowego przechowywania nasienia ryb karpiowatych.

Składniki	Bufory do przechowywania									
	TLP		MORK		RURANGWA		ASP		ASPR	
	Bavister i in. 1989		Morisawa i in. 1983		Rurangwa i in. 2004		Cejko i in. 2019		Kowalski i in. dn	
	mM	g/l	mM	g/l	mM	g/l	mM	g/l	mM	g/l
NaCl	100	5,84	75	4,38	94	5,4	110	6,43	100	5,84
KCl	3,1	0,23	70	5,22	27	2,0	40	2,98	40	2,98
CaCl ₂	2,0	0,22	2,0	0,22	-	-	2,0	0,22	2,0	0,22
MgCl ₂	0,4	0,08	1,0	0,12	-	-	-	-	-	-
MgSO ₄	-	-	-	-	-	-	1,0	0,25	2,0	0,49
NaHCO ₃	25	2,10	-	-	-	-	-	-	-	-
NaH ₂ PO ₄	0,3	0,05	-	-	-	-	-	-	-	-
Glicyna	-	-	-	-	50	3,7	-	-	40	3,00
Kw. moczowy	-	-	-	-	-	-	-	-	1,0	0,17
Glukoza	-	-	-	-	-	-	-	-	10	1,80
Tris	-	-	20	2,43	15	1,8	20	2,42	20	2,42
pH	8,6		8,0		7,5		7,5		8,2	
Osmolalność	236		311		297		310		344	

Przechowywanie nasienia

Sposoby konfekcjonowania nasienia

Wentylacyjne korki

Cienka warstwa

Przechowywanie nasienia

Ze względu na różnice międzygatunkowe efektywność wykorzystania jednego buforu do przechowywania nasienia krótkookresowo u ryb karpowatych nie jest na dzień dzisiejszy możliwe
(badania w tym zakresie trwają)

Tabela 3. Efektywność stosowania buforów oraz parametry techniczne procedury krótkookresowego przechowywania nasienia ryb karpowatych (dn – dane niepublikowane; bd – brak danych)

Gatunek	Bufory do przechowywania	Stopień rozrzedzenia	Temp. przechowywania	Czas przechowywania (dni)		Źródło
				maksymalny	optymalny	
BRZANA	RURANGWA	x10	4°C	1	1	dn
CERTA	ASPR	x10	4°C	7	5	dn
JAŻ	TLP	x10	4°C	17	7	Cejko i in. 2011c
	TLP	x10	4°C	bd	1	Sarosiek i in. 2020
JELEC	MORK	x10	4°C	bd	1	dn
KARAŚ POSPOLITY	TLP	x10	4°C	14	5	dn
KARP	TLP	x30	4°C	4	2	Kowalski i in. 2014
	RURANGWA	x10	4°C	5	2	Dietrich i in. 2021
	ASP	x10	10°C	14	9	Cejko 2021
KLEŃ	ASP	x10	4°C	7	2	dn
ORFA	TLP	x10	4°C	5	1	Sarosiek i in. 2012
ŚWINKA	TLP	x10	4°C	3	1	bd

Zapłodnienie ikry karpia – 1 ml nasienia na 1 litr ikry

Billard, R., Cosson, J., Perchec, G., Linhartc, O., 1995. *Biology of sperm and artificial reproduction in carp. Aquaculture* 129, 95–112.

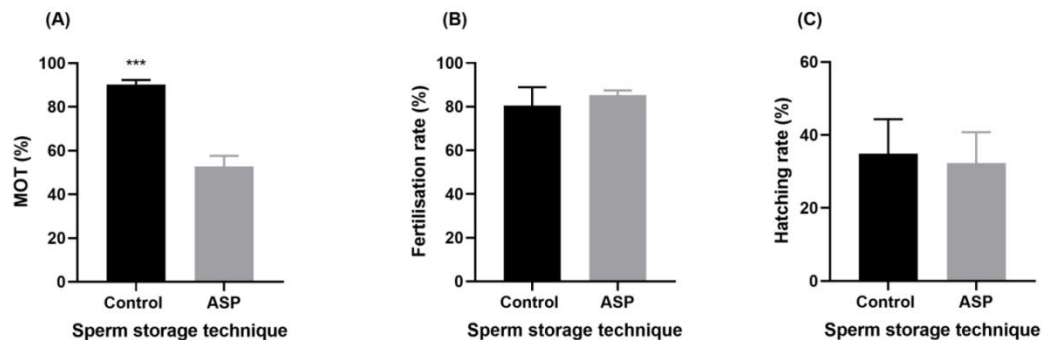
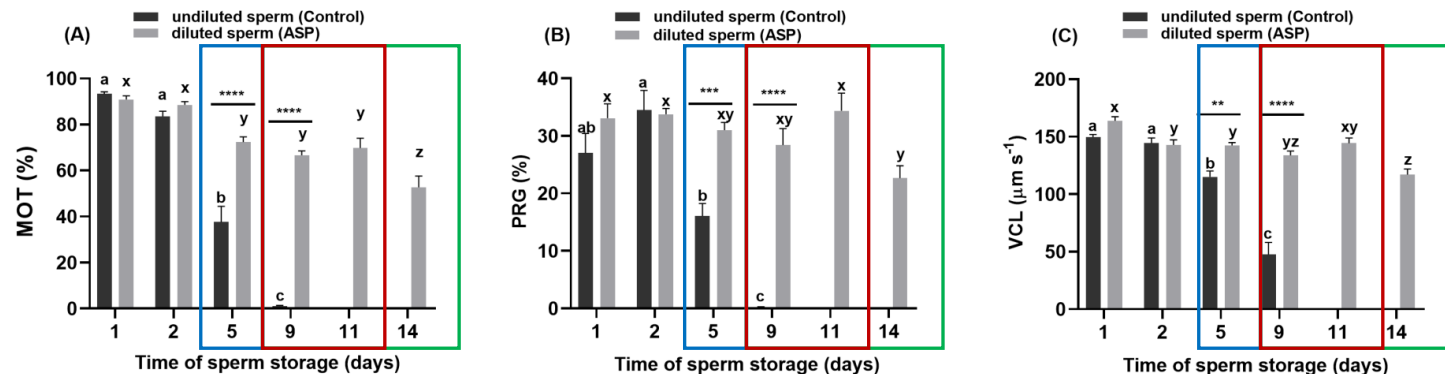
Samice o większych rozmiarach ciała produkują większą objętość ikry

Cejko, B.I., Brzuska, E., 2015. *The influence of female body weight class on the effectiveness of controlled reproduction of carp *Cyprinus carpio* Linnaeus, 1758. J. Appl. Ichthyol.* 31, 147–153.

Przechowywanie nasienia

Karp – przechowywanie w znacznych objętościach (5 ml)

Cejko B.I., Źarski D., Sarosiek B., Dryl K., Palińska-Źarska K., Skorupa W., Kowalski R.K. (2022): Application of artificial seminal plasma to short-term storage of large volume of common carp *Cyprinus carpio* L. sperm under controlled condition. *Aquaculture*, 546, <https://doi.org/10.1016/j.aquaculture.2021.737385>.

Płyny aktywujące i zapładniające

Określenie ruchliwości plemników - wykorzystanie do zapłodnienia prób, które cechuje najlepsza jakość

Tabela 4. Płyny aktywujące (AS) o różnym składzie, pH oraz osmolalności wykorzystane do aktywacji plemników karpia w warunkach kontrolowanych. Podczas pomiaru ruchliwości, celu uniknięcia adhezji plemników do szkiełka, każdy płyn aktywujący winien zawierać 0.5% albuminę surowicy bydlęcej (BSA)

Składniki	Płyny aktywujące									
	AS 1		AS 2		AS 3		AS 4		AS 5	
	Billard i in. 1995		Lahnsteiner i in. 1996		Kucharczyk i in. 2008		Linhart i in. 2008		Cejko i in. 2010	
	mM	g/l	mM	g/l	mM	g/l	mM	g/l	mM	g/l
NaCl	68	4,0	100	5,8	86	5,0	45	2,6	120	7,0
KCl	-	-	-	-	-	-	5,0	0,4	-	-
Mocznik	50	3,0	-	-	-	-	-	-	-	-
Tris	-	-	10	1,21	-	-	30	3,6	-	-
pH	7,7		9,0		7,4		8,0		7,2	
Osmolalność	180		200		167		160		225	

Płyny aktywujące i zapładniające

W warunkach wylęgarni, gdzie nie dysponuje się specjalistycznym sprzętem do oceny jakości plemników (systemy komputerowe tj. CASA) ruchliwość plemników ocenić można subiektywnie (mikroskop świetlny)

Tabela 5. Zalecane i stosowane płyny aktywujące (AS) o różnym składzie, pH oraz osmolalności wykorzystane do aktywacji plemników ryb karpioatych w warunkach kontrolowanych oraz efektywność ich stosowania w oparciu o podstawowe parametry CASA tj. ruchliwość plemników (MOT) oraz prędkość krzywoliniowa (VCL); dn – dane niepublikowane).

Gatunek	Płyn aktywujący	Parametry CASA		Źródło
		MOT (%)	VCL (µm/s)	
BOLEŃ	AS 2	80	100	dn
BRZANA	AS 1	85-90	200-230	Cejko i in. 2012a
		85-90	250-300	Cejko i in. 2014a
CERTA	AS 1	90	150	dn
JAŻ	AS 1	60	90	Sarosiek i in. 2020
	AS 5	60	bd	Cejko i in. 2010b
JELEC	AS 1	80-85	90-140	Cejko i in. 2012b
KARAŚ	AS 1	52-68	202-234	Cejko i in. 2013a
POSPOLITY		68-97	151-294	Cejko i in. 2015b
KARP	AS 1	60	160	Cejko i in. 2013b
	AS 2	65-66	165-190	Cejko i in. 2014a
		70	267	Cejko i in. 2015a
	AS 3	80-90	170-230	Cejko i in. 2018
		70	180	Cejko i in. 2013b
AS 4	75	200	Cejko i in. 2013b	
KLEN	AS 2	60-80	75-160	Cejko i in. 2016
	AS 1	50	90	
ORFA	AS 2	60	90	Sarosiek i in. 2012
	AS 5	35	70	
	AS 2	88	120	dn

Podsumowanie i wnioski

Wspomaganie rozrodu ryb karpowatych może mieć istotne znaczenie w odniesieniu do całego procesu produkcji

Strategia działania

Unia Europejska
Europejski Fundusz
Morski i Rybacki

Badania sfinansowano ze środków Unii Europejskiej z Funduszu Strukturalnego w ramach realizacji Programu Doradztwa Rybackiego „Pozyskiwanie, przechowywanie i zapładnianie gamet ryb” akronim ReProFish

**Program Operacyjny „Rybnactwo i Morze” na lata 2014-2020
umowa o nr rej. OR14-6521.2-OR1400004/18**

Dziękuję za uwagę

dr hab. inż. Beata I. Cejko
b.cejko@pan.olsztyn.pl

*Zakład Biologii Gamet i Zarodka, Instytut Rozrodu Zwierząt i Badań Żywności
Polska Akademia Nauk, Olsztyn*

**SZKOLENIE
PRODUCENTÓW
RYB**

Unia Europejska
Europejski Fundusz
Morski i Rybacki

